

Telegrafulu este de done ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea so face in Sabiu la expeditura toiei, pre afara la s. r. poste cu bani zat'a prin scrisori francate, adreseate c'atra expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciea din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dua'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de prenumeratiune

„Telegrafulu Romanu“

pre o jumetate de anu (Iuliu-Decembrie) alu anului 1875. — Pretiulu abonamentului pre 1/2 de anu e:

Pentru Sabiu 3 fl. 50 cr. v. a.

Pentru Monarchia austro-unguresca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strai-natate, 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardia cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugamu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu cate doue poste ulime, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandamu on. publ. aviserile postali, (**Posta-Utalvány.** — **Post-Anweisung.**) ca impreunate cu spese mai putiene si ca mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Cu nrulu presentu *expira abonamentele de un'a jumetate si de unu patrariu de anu si asi'a dela 1 Iuliu* incolo *expedamu numai acelu pl. t. dd.* abonanti, cari au tramisut abonamentulu.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiu.

Sabiiu 25 Iunie. 316

Pana va ajunge foia acesta in manile cetitoriloru voru fi efectuate alegerile la dieta mai in tote partile. Resultatele alegeriloru, intru catu ne privescu mai de aproape si pre noi romanii, le vedemu la altu locu. Missiunea nostra de publicisti va fi dara aici a arunca o privire retrospectiva asupra tientei romaniloru dela diu'a de candu in sala dela „imperatulu romaniloru“ din Sabiu s'a enunciatu a *treia* ora abtinererea romaniloru dela alegeri, dupa cum vedemu: acum a *treia* ora neobservata de romani, si dupa putintia a cercã si efectulu aceste proceduri politice.

Astadi, ce e dreptu, causei nostre nationale nu-i mai putem aduce vreunu folosu practic, pentruca, dupa parerea nostra, ea este pre unu periodu de trei ani ingropata. Nu mai putem inse prin espunerea pareriloru nostre „strica“ nici passivitatiei enunciate, de ore-ce cu terminarea alegeriloru inceta motivele ei principali; seu, nu mai putem strica nici passivitatiei, de ore-ce este asi'a de cu temei facuta, incatu, dupa calculi omneseci, in trei ani de dile si deca amu voi sa intreprindemu ce-va, in impregiurari ca cele de fatia, pre terenulu pozitiv alu politice nu mai putemu. Ce este dara asigurat asi'a de „bine“ nu se pote „strica“, si asi'a intreruperea tacerei ce amu observatu dela ultim'a enunciate pana acum asupra punctelor nostre de vedere aparate de diece ani incocce, credemu ca nu ni se mai pote lua in nume de reu de nimenea.

Inainte de tote avem sa constatamu, ca poporulu romanu seu n'au vrutu seu n'au pututu sa tiena comptu de enunciate abtinereri dela alegeri. Elu a alesu. Si fiindu ca nici nu i s'a

oferitu candidati din sinulu seu, nici n'a fostu condusu de inteligentia sea a alege deputati din sinulu seu, ba n'a fostu luminatu, se vede, de ajunsu de inteligentia, ca baremu sa se abtiena dela alegeri, a alesu deputati din barbatii altoru nationalitati.

Deca n'a vrutu, atanci este semn, si pentru inteligentia lui reu semn, ca enunciatele aceste n'au valore inaintea lui. Deca n'a potutu, atanci este semn ca inteligentia lui i-a strigatu numai o comanda din departare si apoi la parasitu in man'a sortiei.

Si un'a si alt'a, adeca, si *nevverea* si *neputintia* suntu simptome periculose pentru noi, pentruca amendoue dovedescu debilitatea morale a celei mai bune parti din poporu, a inteligentiei si ambe la oalta dovedescu, ca acei ce s'au dechiaratu pre sine de *conducetori* nu sciu pipai pulsulu poporului si n'au si nu cauta influentia receruta asupra'i.

Ne done forte reu candu vedemu situatiunea politica nationale in stadiulu in care a venit, inse „*quod factum est infectum facere nequimus.*“

Dara cum pute sa fia altfelu, candu dela adunarea amentita mai susu, afara de vro cate-va *anecdote* in forma de articulu de fondu in „Gazeta Transilvaniei“, vro cate-va „spalimi cojoculu dara nu milu uda“ in „Albin'a“ si psalmii de lauda din „Orient. lat.“ nu s'a simtitu sa se fia intemplatu nimic'a pre tota asta lume a lui Ddiu din partea aderintiloru abtinereri; ori asteptau sa faca ce-va in directiunea acesta aderentii participarei la alegeri?

Unu comitetu „*executivu*“, seu delegatiune „*executiva*“ s'a alesu atunci candu cu adunarea, cu mare stera. Dara de atunci nu amu mai auditu nimic'a de elu. Se vede ca a disparutu ca diamantulu la caldur'a focului seu ca neua de radiele soarelui de primavera. Voru dice membrii aceluia, ca nu scimu noi nimic'a de alarm'a din diurnalistic'a magiara? Inse la rendulu nostru intrebamu si noi, numai atat'a curagiu au conducetorii nostri pentru apararea convingeriloru loru politice, incatu sa se inspanimenteze de nisce articulasi de gazete? Dlu Baritiu ne spunea in adunare ca *va da Ddiu* si va fi mai bine in politic'a imperiulu. Noua ni-a mersu la inima acestu argumentu politicu *plinu de evlavia*, inse asteptamu ca cu evlavia sea politica sa impreune si mai multa resignatiune crestina si deca nu mai multu, sa nu lase a se destrama oper'a sea la nasulu domniei Sele, in districtulu Fagarasiului, in a carui reprezentantia a siediutu si siede de atatea ori si unde are deadrepta si deastanga sea pre *Grachii* moderni, pre dd. *Densusiani* plus dlu *Francu*. Ceea ce s'a intemplatu la Fagarasiu s'a intemplatu si se intempla si in alte parti ale tieri in fatia altoru corifei ai abtinereri politice seu ai passivitatiei. La *Turd'a*, *Cojocn'a* si *Clusiu* au alesu romanii, dupa foi magiare, cu mare entusiasmu, dara fia si fara entusiasmu, in apropiarea dlui *Dr. I. Ratiu*. La *Mercurea* audimu ca mane voru alege romanii ierasi in apropiarea dlui *Macelariu*. Totu asi'a ni venira sciri din cercurile Albei inferiori, unde cohortele abtinereri, cari *pururea* voteza abtinerere seu passivitate, suntu in imediata apropiare s. a. m. dep.

Pote ca se va fi convinsu si dlu Baritiu, ca cu facerea politicei a la

romancierulu *Samarow* din „*Über Land und Meer*“ nu merge si nu merge in sinulu natiunei, unde totu mai au trecere *basmel* despre conversatiuni intre *Essterhazy*, *Sialutiu* si *Siaquin'a*; dara apoi in afara de natiune, mai alesu in sferele, unde omenii deosebescu forte bine istoria din poveste si vice-vers'a si unde, incatu ne privesce, se sciu pretiuli si cumpani mai tare si vorbele si faptele inteligentiei nostre romane precum si convingerile si nisuintiele poporului nostru, — acolo cu atatu mai putien, acolo nu va fi de culesu alta de catu struguri de cei acri din tempurile de longiaiana fericita memoria!

Pote ca se va convinge acum catu este de greu a nimeri terenulu pentru de a pute clad'i o politica solida si cu rezultate folositorie poporului, dupa cum facea intru fericire repausatulu Marele *Andreiu*, pre carele spre marea durere a fia-carui patriotu bunu, in mai multi articuli, in tempulu tacerei nostre, ca si mai nainte, s'a silitu in *desertu* alu scobori intre *politicii de vedere scurta* si intre superzelosii confessionalisti de profesiune. La cladirea unei politice solide se cere teoria limpede si practica probata. Cu „*dora*“ si cu „*pote*“ nu ajunge nimenea la nici unu resultatu. Ba ajunge, cum amu ajunsu noi romanii, carii de diece ani incocce caramu la arme in manile contrariloru nostri si apoi le intorcemu si tienemu spina-reã ca sa ne lovcsca cu atatu mai tare.

Noi strigamu in vre-o cate-va esemplarie din diaristic'a nostra, ne damu aerulu de contrari ai sistemului, de-si in realitate nu suntemu si nu putemu fi, ci numai aparatori ai pretensiuniloru nostre de dreptu in marginile legei si apoi candu este tempulu sa le aperamu stani departe de loculu celu mai competente alu legislatiunei si cu linisce mahomedana primu cum se restringe, din di in di, totu mai tare cerculu drepteloru si ecuitabileloru nostre pretensiuni.

Sa ne mai miramu deca nu ni se respecteza limb'a? sa ne mai miramu deca vedemu ca omenii nostri cadu din oficiele statului ca frundiele bature de venturile tommatece? sa ne mai miramu deca vedemu ca cu incetulu, cu incetulu ni se ia din mana dreptulu de alege, dreptu pre care lu lapedamu, la sfaturile barbatiloru nostri politici, noi de buna voi'a nostra?

Efectulu procederei nostre politice este apriatu in defavorea nostra din tote punctele de vedere pana acum, abstragendu dela eschiderea nostra de voia buna dela scol'a politica parlamentaria, de care cu dea sil'a ne instrainamu pre noi insine, pentru ce? pentru ide'a, ca prin intrarea in parlamentu aru cade sub prescriptiune drepturile ardelene.

Avemu tempu de mediatu si de reculegere destulu. Sa lasamu obiceiulu celu nepoliticu si chiaru si necuviinciosu alu injuraturiloru politice, sa parasimu ide'a cea nefericita de a ne totu plange ca „*ungurii nu voru sa ne dea nimic'a*“, ca nu ne face onore. Sa ne imbarbatamu odata si sa incepemu a ne formula mai bine pretensiunile nostre si pre cararea cea mai legale sa incepemu a pretinde si a esopera ceea ce ne lipsesce cu atat'a mai vertosu cu catu esistentia nostra nationale este si unu postulatulu alu sustinerii integritatii statului.

* Primaria cetatiei Sabiului a publicatu Marti la 6 Iuliu st. n. in foile locale nemtiesci de aici urmatorele: „Din caus'a repausarei odinioara a Majestatiei Sele c. r. Apostolice **Ferdinandu V.**, astadi, ca in diu'a inmormentarei, voru fi inchise teatrulu si tote celelalte spectacule publice.“

Vien'a 6 Iuliu.

* Inmormentarea Majestatiei Sele a Imperatului si Regelui Ferdinandu I (V) la carea a luat parte Vien'a intrega a fostu imposanta. Au participatu Majestatile LL. Imperatulu si Impertes'a, intrega curtea imperiale, principii de corona din Germani'a si Itali'a, Marele principe clironomu alu Rusciei, principelu Luitpoldu de Bavari'a si alti principii, prelati, corpurile diplomatice, ministrii si alte autoritati dimpreuna cu poporu forte numerosu. Remastiele pamenteci ale preinalt. defunctu s'au depusu in cripta dela biserica Capucineloru.

* Deputati la dieta s'au alesu la Fagarasiu in cerculu superioru (mai numai romani) Antoniu *Boer*, in cerculu inferioru (curatu romanescu) *Alesandru Kossy*; in comitatulu Albei-superiore fu alesu unanimu Carolu *Konczey* si in cerculu inferioru cont. N. *Nemes*; in opidulu Ogn'a (*Vizakna*) s'a realesu *Korizmic* contra dlui conte *G. Balfy*, pentru care ni se spune ca au votatu o parte de romani; in cerculu Aiudului, comit. Albei inferioare, s'a alesu bar. *Stefanu Kemény*; in Tord'a s'a alesu unanimu *La. Tiszã*, se dice ca romanii au luat parte; in Cojocn'a s'a alesu dr. *Lad. Zabolik*, romanii au luat parte.

Romania.

Adunarea deputatiloru.

Siedinta din 6 Iunie 1875.

(Desbaterea adresei.)

D. *presiedinte alu consiliului.**) — Domniloru, permiteti-mi a spune fara a se jigni intru nimicu membrii opozitiunei, ca dumnealoru de patru dile nu vorbescu decatu sofisme; de patru dile nu v'amu respunsu decatu pre unu terenu forte constitutiunalu, si v'amu aretatu catu sunteti de neconsicinti cu totii, v'amu cetitu faptele d-vostre cum a-ti urmatu cu alegerile, si de abiã astadi d. *Cogalnicenu* si d. *Iepurenu* au venit sa ne dica: *Da*, amu facutu tote aceste, dara d-vostre nu trebuiã sa le reproduceti. Dara cine v'a spusu d-vostre ca noi le-amu reproducu? V'amu demonstratu atatu noi catu si oratorii majoritatiei ca ntl v'amu imitatu intru nimicu, si doveda de acesta este ca nu se afla mai nici unu protestu seriousu in contr'a actualeloru alegeri; si numai acum'a a-ti inceputu sa faceti proteste, cãci eri amu vedintu pre d. *Vernescu* cu doue proteste aducendu-le la biurou. D-vostre venitii acum si diceti ca aperati tronulu si constitutiã! Apoi d. *Iepurenu* cu d. *Candiano* voiesce sa aperetronulu? (*Aplause*). Apoi, domniloru, tota tier'a scie ca d-vostre v'ati unitu pentru momentu, dara pastrandu fia-care punctulu d-vostre de vedere: unulu s'a unitu ca sa vina la putere, altii pentru ca sa restorne tronulu si sa se faca domni...

D. *Candiano.* — Acesta esti dtã.

*) Reproducemu cuventarea acesta sinoptica pentru ca ea ne deschide perspectiv'a a situatiunei partideloru in trasuri marcate. R:

D. președinte alu consiliului. — Déca a-si fi eu, atunci a-si face că d-vóstra și loculu meu aru fi între d-vóstra, iéra nu pre banc'a de ministru. Me rogu să nu me mai intrerupeti.

D. Bratianu s'a unitu cu d-vóstra in intentiune cá sa ve lase de ocamdata sa veniti d-vóstra la ministeriu, si apoi sa ve restórne si sa-si urmeze calea inainte. (Aplause.)

Tóte aceste s'au vediutu đin discutiile cari au urmatu, cáci d. Bratianu nu ne-a vorbitu decâtu de resturnári si de restauratii. **D. Iepurénu** nu a vorbitu asemenea decâtu de resturnarea dlui Sturz'a, si a dlui Cuz'a. **D. Cogalnicénu** asemenea ne-a vorbitu de resturnarea dlui Cuz'a.

D. Candiano. De mine de ce nu vorbesci.

D. președinte alu consiliului. D-ta vorbesci de republica, si nu voiu sa-ti respundu. Te rogu a nu me mai intrerupe.

D. Candiano. Zapcii mei, i-amu facutu totu in numele monarchiei.

D. președinte alu consiliului. Ce trebuintia dara sa vorbiti in acest'a, déca nu voiati, cum a spusu d. Iepurénu, decâtu sa ve asculte domnitoriulu, si sa ia in considerare disele d-vóstra? Ce aveti nevoie sa vorbiti de resturnári cându puteti sa ve marginiti numai a trage pre guvernul la bar'a adunári, si a-i face acusárele care credeti ca merita. Acest'a e scopulu loviturilor ce dati guvernului si alu emendamentulu ce l'ati propusu? Suntu ele adresate directu la ministeriu? Apoi nu diceti d-vóstra ca corpulu electoralu nici nu a fostu in positie constitutiunala a se pronunția?

D. G. Vernescu. Nu ne-ati lasatu sa discutámu emendamentulu, la ce-lu criticati?

D. președinte alu consiliului. Apoi nu diceti in acestu emendamentu: ca in cea mai mare parte a tierei, alegeri constitutiunale nici nu s'au facutu. La ce d. Iepurénu mai vine sa proteste, ca nu voiesce sa lóvésca in legitimitatea adunári? Nu vede d-sea ca nu se potriveste ceea ce spune cu ceea ce face? Vorbiti necontentitu de resturnarea tronului si diceti ca nu s'au facutu alegeri, si apoi diceti ca recunósceti legitimitatea acestei adunári? (Aplause). Dara déca d. Manolache Costache este sinceru cându dice ca

noi amu violatu constituti'a si legea electorale, si voiesce sa vina la imbunatatiri, acest'a este óre terenulu pre care trebuiá sa se puna discuti'a de patru dile, lovindu totu in tronul si in dinastie? (Aplause.)

Voci. Nu este adeveratu.

D. președinte alu consiliului. Aceste suntu vorbele d-tale, dle Bratiene, procesele verbale suntu de fatia...

D. I. Bratianu. Nu ai intielesu.

D. președinte alu consiliului. Acest'a este limbagiulu diurnalelor d-vóstra, totu de resturnári ne vorbiti; si trebuie sa vorbim odata lamuritu...

D. Candiano. Acest'a este procesu de intentiuni.

D. președinte alu consiliului. Acest'a este sistemulu constitutiunala alu d-vóstra? Astu-feliu trebuie sa trageti d-vóstra ministeriulu la bar'a adunári? Apoi nu scie tiér'a intréga ca d-vóstra v'ati datu mân'a inaintea alegerilor, ca a-ti facutu intruniri in tota tiér'a, ca a-ti mersu cu drumulu de feru din orasiu in orasiu, precum a facutu d. Ioanu Ghic'a, D. Flev'a, d. Iepurénu si alti domni si ca preste totu loculu la Ploiesci, Brail'a, Caracalu si aiurea a-ti invitat pre ómeni sa impinga luptele electorale pâna la versare de sange. (Aplause). Acest'a a fostu langajulu d-vóstra, a provocá populiunea la revolta. Tiér'a cunósce tóte aceste condamnabile manopere ale d-vóstra, si acum cautati sa o amagiti de isnóva prin asemenea discursuri? Apoi, déca voiti sa veniti la ministeriu, cine ve impedece? Acest'a este óre calea legala si constitutiunala? Dara óre usi'a domnitoriului nu este deschisa la toti acei'a cari voiescu sa mérga a-lu vedé? (Aplause). Cine a fostu vre-odata impedece? Numai sub guvernulu dlui Bratianu putéu merge la domnu numai acei'a cari ii placea d-sele. (Aplause.)

D. Bratianu. Nu e adeveratu. (Sgomotu.)

Voci. Asiá este. (Mare sgomotu.)

D. președinte alu consiliului. Este adeveratu, nimeni nu putea sa intre in palatu. (Aplause.)

D. I. Bratianu. Nu este adeveratu; domnitoriulu insusi protestéza la di-sele d-vóstre. (Mare sgomotu.)

D. președinte alu consiliului. Cum diceti ca a fostu ingerintia in alegeri, cându cu mai multe septamáni inainte a-ti facutu intruniri preste totu loculu fára sa se impedece nimeni? si

ce feliu de intruniri a-ti facutu? N'ati facutu intruniri de alegatori pacinici, ci de ómeni esaltati, ómeni platiti, copii cáror'a le-ati datu pistolulu in mâna de n'au sciutu cum sa umble si s'au ranitu descarcandu-se arm'a in busunariu. (Aplause, protestári, sgomotu.)

D. Candiano. Acestea suntu halimale.

D. președinte alu consiliului. Da, da, halimale! ia sa vedemu programulu d-vóstra; acel'a este halim'a, fiindu ca vorbiti intr'ensulu de lucruri care nu suntu intemeiate. (Aplause.) Acelu programu nu este nimicu mai putienu decâtu ó provocatiune la revolta; chiamati lumea la revolutie, si apoi elu este iscalitu de barbati cari au fostu presiedinti de consiliu, cari au fostu in mai multe renduri ministri, consilieri ai tronului. Barbati cari iscalescu astadi asemenea manifesturi suntu din acei'a cari, cându au facutu legea rurala au pusu acolo o coditia cá sa le remana medilóce de agitatiune, au pusu ca se va dá pamentu si insuratieilor. In legea rurala se dice inse cá sa se face tablouri sub lit. a) si b) pentru cá sa constate numerulu insuratieilor si sa le dea pamentu.

Legea acést'a s'a facutu la 1864, si care au fostu barbati cari au aplicat'o? cari au fostu barbati cari au ocarmuitu tiér'a de atunci încóce? Acei'a cari au iscalitu astadi programulu. (Aplause.)

Domniloru, dupa ce in totu tempulu guvernári dloru nu s'au ocupatu a face tablourile insuratieilor cerute de lege, au ipotecat si au vendutu chiaru din mosiile statului, cându au facutu imprumuturi, si n'au rezervatu drepturi pentru insuratiei. (Aplause.)

Ce a facutu inse guvernulu actualu pentru cá sa dea pamenturi insuratieilor? A radicatú cestiunea in camer'a trecuta, s'a discutatú si s'a propusu sa le dea locuri pre mosiile neipotecate. Amu numitu atunci comisiuni in tóte comunele si amu lamuritu cáti insuratiei erau la 1864; amu oranduitu ingineri cá sa radice planuri si la tótna avem sa presentámu cameriloru legea spre a le dá pamenturi, pre cându d-nealoru n'au facutu nici tablouri nici n'au rezervatu pre mosiile statului pamenturi pentru insuratiei. Insuratieii au imbaranitu si pamenturi n'au avutu. Apoi

cându spunu dumnealoru, ca noi suntemu cari n'amu aplicatu legea, nu spunu unu neadeveru patentu? (Aplause sgomotóse.)

A dóu'a cestiune este ca voiesce sa radice tergurile in contr'a nóstra dicendu ca nu s'a datu pamentu marginasiloru si invinovatiesce totu pre guvernulu actualu. Apoi guvernulu care este vinovatu ca nu a impoprietaritu pre targoveti, este guvernulu acelu fosti ministri cari au iscalitu acum manifestulu.

La 1868 d. Bratianu a cerutu si a obtienu dela camera cá unele din mosiile ce erau a se vinde pentru o suma de 75 milióne sa se imparta in loturi, spre a se vinde la locuitorii marginasi din Bucuresci si Iassi. Dela 1868 pâna la Martie 1871 au fostu pre rendu la putere cei mai multi din dnii subscriitori ai programulu opozitiunei, au vendutu mai tóte mosiile, pâna la o valóre aprópe de 72 milióne si n'au datu unu singuru lotu locuitoriloru, si ne acusa pre noi pre nedreptu. (Aplause.)

Se hotaresce la 1866 sa se plátésca datoriile tierei; s'a facutu unu imprumutu sub minis'eriuulu dlui Ioanu Ghic'a si camer'a de atunci a hotaritu sa se venda mosii pentru 75 milióne cá sa se plátésca datori'a flotanta; mosiile s'au vendutu; banii s'au luatu s'au chieluitu si datori'a nu s'a plátitu (aplause). Dara sa revenim la cestiunea dárei pamenturilor si sa vedemu adeveratu este ceea ce a scrisu d-nealoru in programu, ca noi amu suspendatu legea si n'amu pus'o in lucrare?

La mosi'a statului, Vacaresci, de lângá capitala s'au trasu vre-o câte-va brasde sub nume de impartielá de loturi, si d. Cogalnicénu a si intentatu procesu statului reclamádu o despágbire de 44.000 franci, sub cuventu ca i s'a impedece explóatarea mosiei. **D. A. Golescu**, care ne acusa adú ca noi amu suspendatu aplicarea lezei, a venitu insusi la 1869 cu referatu la consiliulu de ministri, cerendu suspendarea lezei, cáci nu o póte aplicá, si consiliulu a decisu a se presentá unu proiectu de lege in camera spre a se modificá legea. (Aplause, ilaritate). Apoi ómeni politici suntu dumnealoru cându vinu si acusa pre guvernulu actualu ca n'a datu pamenturi ómeniloru dela terguri, cá sa-i revolte in contr'a nóstra? Au fostu acei'a care

FOISIORA.

Studii essegetice.

Partea I.

CAPU I—IV.

Venirea lui Iisus in lume. Contactulu cu lumea.

Sectionea I.

CAPU I.

I. Dumnedieu Cuventulu eternu iá chipu omenescu in persón'a lui Iisusu Christosu fiulu lui Ddieu. — **II.** Marturisirea lui Ioanu botezatoriulu despre densulu. — **III.** Alipirea invetiacyloru de densulu.

I. Vs. 1—18. Introducereá intregéi evangelié.

(Urmare)

Vs. 14. In acestu Vs. carele forméza de sine o sectiune, o seria de zale ideale, Evangelistulu descria in scurte cuvinte: *inomenirea* (devenirea, facerea omu a) *Cuventulu*, *petrecerea lui între ómeni*, cu carea ocaziune *ómenii i-au vediutu marirea*. Ideile din acestu viersu se repetiescu a trei'a óra (vedi I Vs. 4. 5.; II, 10—12; iéra III Vs. 14.), dara mai chiaru, mai putienu metafóricu, cá in versurile precedente. A trei'a óra (in si cu acestu Vs.) arata intruparea, a trei'a óra activitatea, si a trei'a óra finitul si resultatulu activitátei pamentene a „Cuventulu“; a trei'a óra ne aréta inceputulu istorisiréi sele, a trei'a óra cuprinsulu si a trei'a óra finitul ei.

— *Si Cuventulu trupu s'a facutu, si s'a salasluitu intru noi, si amu vediutu marirea lui, cá marirea a unui nascutu dela Tatalu, plinu de daru si de adeveru.* — Traducerea este prea libera, asiá cátu micșioréza pondulu ce l'a pusu Evangelistulu pre cuvintele, cari nu suntu chiaru fidelu traduse. In orig. avemu: *Kai ó lógos sárgē ēgēveito, kai eskhōōsen en hēin, (kai ēdeasāmētha tēn dózan antiou, dózan ōs monogēnōc pará patrōs.) plēgēs χάριτος και ἀληθείας*, care fidelu tradusa aru fi: „*Si cuventulu carne**“ s'a facutu, si s'a salasluitu (a locuitu) intru noi, si amu vediutu marirea lui, marire, cá a unui (uniculu) nascutu din Tatalu, plinu de daru si de adeveru.“

Si cuventulu carne s'a facutu. Chiaru si in ordenarea cuvintelor se vede pondulu celu mare pusu de evangeli. pre fia-care cuventu; cându dice: carne s'a facutu, exprima mai multu, mai

*) Déca Evangelistulu a disu sárgē—carne, pentru ce sa incungiurámu acestu terminu? Ne tememu dóra de infrantarea ce a primitu Eppulu Trifiliu dela s. Spiridonu si de sentinti'a dn Drept. can. p. 147 § 180? Erórea nu devine lege, de aru fi in usu cátu de indelungatu, si detórinti'a nóstra este a esi dn eróre. Ba chiaru dicendu *trupu* si nu *carne* precum a disu Evangel. meritámu infrantarea de susu, cáci totu acel'a, carele a disu „*καρββατον*“ si nu „*σχιμποδα*“ a disu „*σαργες*“, carne, si nu „*σάρκα*“—trupu (Ioanu 6, 52—55). — A se vedé compendiu de Dreptulu canonicu de Andreiu B. de Siagun'a p. 146 seq.

cu potere de cátu cându aru fi disu: *s'a facutu carne*; — *carne*, si nu *alta*, *s'a facutu*.

In locu cá se dica *omu*, *trupu omenescu*, evangelistulu cu multu temeiu dice *carne*, adeca: aceea ce este neaperatu de lipsa, *conditio sine qua non* — pentru esistinti'a omenésca in trupu: aceea ce forméza trupulu, ce imbraca ósele si cuprinde sufletulu.*) Va se dica: „Cuventulu“, carele erá in eternitate (Vs. 1) a luatú tóte insusirile, cari se receru spre a fi omu, si a petrece între ómeni, avendu tóte simtimiento omenesci. *Si s'a salasluitu* (a locuitu, a petrecutu) *intru noi*: aréta intrarea espresa a cuventulu in comunitatea omenimei, si participarea la afacerile ei, si mai de aprópe între Iudei (ai sei v. 11), de cari apartienea si Evangelistulu. — *Espressiunea: s'a salasluitu* se refera la profetiile despre locuirea lui Ddieu in mijloculu poporulu evreescu, cá III Moise 26, 12. Ezechilu 37. 27. Iis, Sir. 24, 9, apoi Apocalips. 21, 3, cari profetií se aréta implinite in persón'a lui Iisus — *Si amu vediutu marirea lui*. Credinti'a crestinesca se baséza pre

*) Se scia ca Evang. a avutu multe neplaceri din partea ereticulu Cherint. Spre animici eresulu acelu'ia, redactéza asiá de pregnantu intruparea lui Iis. atátu aci cátu si in Epistol'a sea I, cap. 4, v. 2. De aci se espicá pondulu celu mare ce-lu pune pre *sárgē*, carne, atátu in locurile citate, cátu si in 6, 52—55.

convingere, urmata din vedere (4, 48, 20, 29. compar. si explicarea la v. 18 din acestu capitlu) atátu cu ochii trupesci, cátu si mai vertosu cu cei sufletesci (vedi 4, seq.), si marturisire (I Ioanu 1, 1. Luc'a 1, 2). — *amu vediutu*: cá marturi oculari, amu vediutu *marirea lui, marire* (*δέξα*) onóre, renume (Ps. 78, 9.) majestáte, — a unui rege séu imperatu (Isai'a 33, 17), fatia cu Ddieu; sublimitate si majestáte (Ps. 23, 7. 112, 4), cu deosebire incungiuratu de focu si fumu (II Moise 24, 17. 40, 34. Apocalips. 13, 8.) in lumina (Ps. 103, 1. 2.) carea este si elementulu angeriloru (Luc'a 2, 9 Apocalips. 18, 1.) a celoru fericiti (Luc'a 9, 30. seqq), cum si a steleloru (I Corint. 15, 40 seq). — Precum vedemu marirea este diferita: *marire ddieésca*, omenésca, angerésca si a naturei. Este acum intrebarea despre ce feliu de marire vorbesce Evang. aci, ce feliu de marire a lui Iis. marturisesce elu ca a vediutu? Este ea óre marirea precum o intielegu sinopticií — dela schimbarea la fatia (Luc'a 9, 32)? séu marirea ce si-a aretat'o prin inaltiarea la ceru (Mat. 16, 19. Luc'a 24, 26. 51)? ori marirea ddieésca séu omenésca? — dupa cum esegétií mai noi sustienu unii a fi un'a, altií alt'a: quot capita, totu sensus. — Nici un'a, si nici alt'a, ci: „Marire de indurare a) domnedieésca, si b) omenésca“. Elu si-a aretatú marirea sea ddieésca cá Ddieu — omu: 1) Din indurare (cá-

au suspendatu aplicarea legii si nu au datu nici unu lotu locuitorilor marginasi.

O voce. D-ta le-ai datu ?
D. *presiedinte alu consiliului.* Acei cari au iscalitu programulu nu le-au datu.

D. G. Vernescu. Bine; dara domni'a ta le-ai datu ?

D. *presiedinte alu consiliului.* Nu le-amu datu, pentru ca consiliulu de ministri din 1869 suspendase aplicarea legii si proiectulu de lege era deja depusu la camera, si noi dela Martie 1871 pâna astadi n'amu vendutu de câtu vre-o 117 proprietáti, compuse din case vechi, locuri virane, etc., in valóre de aprópe trei milióne; iera mosiile erau in mare parte deja vendute, iera mosiile nu s'au vendutu sub guvernulu actualu de câtu fórte putieniu si numai acelea, ale câroru formalitáti erau déjà facute. Prin urmare vedeti ca ceea ce dicitu subscriitorii programulu ca noi nu amu indeplinitu legea, nu este esactu. D-néloru n'au indeplinit'o si voru acum sa revolte mahalalele in contr'a guvernului. (Aplause.)

D. I. Bratianu. Vomu responde si noi. (sgomotu.)

D. *presiedinte alu consiliului.* Apoi ce mai facu d-néloru ? Vinu si dicitu in programulu d-néloru ca noi amu pusu 32 la suta imparate noi, ca amu impilatu poporul si ca locuitorii au ajunsu la sapa de lemn. Numai in tinenturile acelea unde a fostu seceta si lipsa de bucata, locuitorii suntu in suferintia; pentru cele-lalte localitáti, acést'a nu este adeveratu.

Spre a ve convingé mai bine de cele ce avansezu, scotu marturi'a chiaru a d-lui Manolache Costachi. Eata situatiunea financiara care a dat'o dlui la camera la 1869 pentru anii anteriori pâna la 1868. D-sea aréta prin acea situatiune ca a gasitu mare desordine in finantie, neputendu-se dá unu comptu esactu pre anii trecuti din caus'a desordinei cu care se tiené compturile statului; ca anulu 1868, sub guvernulu d-lui Bratianu, a lasatu unu defieitu bugetaru de 15,700,000 lei, si o datorie flotanta de 20,966,953.

Iéta situatiunea financiara care s'au gasitu de d. M. Costachi la 1869, pentru anulu 1868. Pentru anulu 1869 amu asemenea marturi'a d-lui A. G. Golescu care a gasitu 21,033,000 lei

defieitulu acelu anu; cu tóte ca a vendutu mosii de 8 milióne.

Viu acum si la defieitulu lasatu de d. Iepureanu pre anulu 1870; acestu defieitu este de lei noi 15,138,143.

Precum vedeti, domniloru deputati, acesti d-ni cari ne acusa astadi ca amu impilatu tiér'a, care subscriu manifesturi patriotece, d-neloru au lasatu unu golu in cas'a statului de preste 73 milióne; d-neloru au vendutu mosiile statului cá sa platésca datoriele si nu le-au platitu; d-neloru au pusu pre tiéra grea sarcina a concessiunii Offenheim si Strusberg de 21 milióne pre fia-care anu, si astadi totu d-neloru prin jornale, intruniri publice si manifesturi vinu si promitu ca au sa reduca darile. D-neloru nu voru de câtu sa amagésca poporul si cauta a pune in sarcin'a nóstra tóte gresielele facute de d-loru.

Iéta acum si sumele ce au urmatu si urméza inca sa platimu noi pentru cheltuelile si sarcinele ce amu mostenitu dela guvernele trecute.

Suntu mai întâiu 8 milióne in scrise in bugetu cá sa platimu dobendile la datoriele facute de d-neloru; dóue-dieci si unul de milióne anuitátile drumului de feru Strusberg si Offenheim la care au angajatu tiér'a cu adunarea d-loru. Pre urma noi amu platitu si regulatu pensiiunile si alte sarcine venite asupr'a statului, cari se urca la 43 milióne.

Ei bine, domniloru, cându asupr'a tierei in cursu de patru ani s'au pusu sarcine de preste 43 milióne si noi n'amu pusu dâri nóue si indirecte de câtu de vre-o 22 milióne, iera restulu de 21 milióne l'amu echilibratu prin scaderi si reduceri in bugetulu statului, meritámu noi óre acúsările si incriminárele d-neloru ? Pentru ce ne acusa, cându noi n'amu facutu de câtu sa platimu sarcinile si gresialele mostenite dela d-néloru ? Pentru ce vinu prin programulu d-néloru, si cauta sa rescóle populiatiunea in contr'a guvernului cându noi n'amu facutu de câtu sa scapâmu tiér'a de nenorocirile aduse asupr'a-i de d-néloru ? Suntu óre acesti'a ómeni de statu séu nisce revolutiunari ? (aplaude prelungite).

D-loru ne mai acusa ca noi in tempu de patru ani n'amu facutu administratiune ci numai politica. Dv. care suntetu veniti aci din tóte unghi-

rile tierei, si sciti câtu m'amu muncitu pentru a indreptá administratiunea pentru ca toti acesti barbati de statu cându si câtu au fostu la putere n'au luata nici o socotéla dela acei'a cari au administratu averile comunei si ale judetieloru, i-au lasatu fâra a-i controlá sa manânce banii comuneloru si ai judetieloru. (aplaude).

Si dupa chiaru marturisirea d-lui Manolachi Costachi in raportulu seu dela 1869, a-ti veditu in ce stare era compturile tesaurului publicu, din care causa avemu adi inca 30 pâna la 40 milióne remasitie din tempulu administrării d-néloru si aceste remasitie suntu perdue pentru tiéra. Dum-néloru, pentru a acoperi acestu golu in bugetu, au emisu bunuri de tesauru in piatia cu dobendi exorbitante, si astfeliiu au creatu datorii'a flotanta, pentru care a trebuitu sa facemu imprumutulu domeniálu pentru cá sa o platimu (aplaude). Domniloru, sub administrati'a nóstra s'au incheiatu compturile statului pre anii trecuti; s'au incheiatu tóte compturile judetieloru si chiaru ale comuneloru rurale dela 1864 si pâna in presentu. Sub administratiunea nóstra dârele fiscale s'au incasatu regulatu, si nu suntu alte remasitie de câtu in acele putiene judetie in cari locuitorii au suferitu de seceta.

Domniloru, eu nu asiu fi voitu sa mai relevediu aceste fapte, dara cându vedu ca, dupa o discutiune generale de trei dile, opositiunea vine si arunca in sarcin'a acestuiu guvernulu lucruri neadeverate, acestu cutediare m'a revoltatu, si credu ca revolta pre ori-ce omu onestu, (aplaude).

D-néloru ne mai acusa ca amu veritu in colegiulu alu III pre tierani; acést'a este totu foculu d-sele. Apoi bine, domniloru, acesti ómeni cari platescu o patenta cátra statu n'au óre si ei dreptulu sa intre in colegiulu III, in virtutea legii electorale chiaru ? Negresitu ca dá, si chiaru curtea de casatiune le-a recunoscutu acestu dreptu. Voru insa d-nii din opositiune sa faca o indreptare legii electorale in acestu sensu ? noi suntemu gat'a, vina pre calea legala, presinte unu proiectu de lege sa-lu discutâmu, constitutiunea le da dreptulu de initiativa, vomu discutá cu totii acelu proiectu si vomu introduce in legea electorale tóte modificatiunile de cari

se va simti necesitate; dara sa nu vina cu unu programu care n'are altu scopu de câtu a irita populiatiunea in contr'a guvernului; cáci aceste suntu fapte de resturnatori, de revolutionari. (aplaude).

Dum-néloru mai sustieniu ca voiescu sa arate Mariei Sele prin acést'a adresa taptere criminale ale acestuiu guvernulu, pentru cá Maria Sea sa judece intre guvernulu si tiéra. Dara care suntu, domniloru, crimele, care suntu taptere neoneste facute de acestu guvernulu ? Aretati-le pre fatia. Spui-se unu singuru lucru neonestu ca s'a facutu de acestu guvernulu, si déca se va constatá adeveratu eu singuru me voiu duce inaintea curtii de casatiune ! Dara nu este acést'a caus'a. Caus'a este ca domni din opositiune voiescu sa vina cu ori-ce pretiu la ministeriu. Apoi fia siguru d. M. Costachi ca, cá conservatoriu, nu va mai veni astadi la guvernulu, va veni, póte cu altii, dara noi conservatorii nu-lu vomu mai primi nici odata intre noi ! (Aplause prelungite). D. Manolachi Costachi a facutu anulu trecut aliatiu cu ómenii care a facutu o multime de lucruri necuvenite, si acum a facutu aliatiu cu ómenii cari ne ducul peire (aplaude).

Domniloru, fiti siguri ca, din momentulu ce nu voiu mai avé incredere Mariei Sele, séu indata ce nu voiu mai avea spriginulu maioritáti camerialoru, nu voiu asteptá sa me gonésca de pre acést'a banca d. Iepurénu cu d. Candiano; me voiu duce eu singuru, cáci eu sciu unde sa me ducul, me voiu introduce la munc'a pamentului, la interesele mele. De câte ori amu slujitu tierei mele nici odata n'amu cerutu eu slujba, dara cându amu veditu ca partitulu, interesele tierei si incredere Domnitoriului me chiama, amu fostu la ordine si mi-amu facutu cu sfontienie datorii'a mea (aplaude). Fiti dara siguru domniloru din opositiune, ca amenintiarile dvóstra n'au nici unu efectu asupr'a mea ! Mi-ati tramisu respunsu chiaru ca voiu fi asasinatu, déca nu me voiu retrage dela putere; dara eu nu me temu de asemenea amenintiári (aplaude).

D. Candiano *Popescu*. — Politia d-tale face asasinat, nu noi (intre-ruperi, sgomotu).

D. *presiedinte alu consiliului*. — Cátu voiu avea incredere Mariei Sele

tra omenime, pre carea a iubit'o) s'a facutu omu (3, 16. s. a.). 2) din indurare a vietuitu intre noi, a inventiatu a facutu minuni; 3) din indurare a patimitu, a muritu pentru noi — cá crediendu intr'ensulu, sa avemu vietia eterna. Tóta vietia-i este unu siru lungu de indurare, in carea-si aréta marirea sea. Acést'a este marirea, despre carea vorbesce evang. etc. Elu ni-o aréta cu cea dintâiu (2, 11) si cu cea mai de pre urma minune a lui Iis (11, 4), pre cari le-a facutu fatia cu ómenii — din indurare; ne aréta acést'a marire prin patimele lui insocite de umilintia, linisce sufletésca si putere invingátoria (cap. 18—19), — la care se adauge marirea ce si-a aretat'o in adeveru, pre carele l'a propoveduitu cá invetiatoriu (Vs. 18). Acést'a este gradulu celu mai inaltu de marire si demnitate spiritalu, in câtu servesece a revelá finit'a ddieéscá in Iis., si la carea (I Corint. 11, 7.) cum si la cea fitória (Ioanu 17, 22—26.) crestinulu este participe. Ide'a: *si amu veditu marirea lui*, pre lânga aceste, esprima si implinirea profetiei dela Isai'a 40, 5. unde se dice: *Si se va aretá marirea Domnulu, si va vedé totu trupulu mantuirea lui Ddieu*. (Ací inca e vorb'a despre marire de indurare, cá causatóri'a mantuirei).

Marire, cá a unui (unicului) nascutu . . .: o astfelu de marire — amu veditu — precum o a aretatu cá uniculu, singurul nascutu din Ta-

tal — fiu alu lui Ddieu Tatalu. Totu acelu intielesu este, ocurendu ori cá fiulu Tatalu (2, 16. 3, 35. 5, 17. 19—23), ori cá fiulu omului (1, 50. 3, 13. 6, 27. 53. s. a.), séu cá fiulu lui Ddieu (1, 33. 48. 3, 17. 36. 9, 35. s. a.) séu cá fiulu unicu nascutu alu lui Ddieu (3, 16. 18). *plinu de daru si de adeveru*: daru (*χάρις*) este indurarea ddieéscá fatia cu omenimea, ce asteptá mantuire (3, 16. 17, 23) si iubirea lui Iis. Christ., in carele se aretá aceea; adeveru: este adeverulu descoperitu alu voiei si fiintiei lui Ddieu (Vs. 18. 8, 31). Ambele: darulu si adeverulu au fostu in Iis. in plenitudine. In elu erau ascunse tóte bogatiile intielepciunii si a sciintiei (Colos. 2, 3.) In ambele se aréta plenitudinea — plinirea — maririi vietiei lui Iis.: cea dintâiu (darulu) cá urmare a iubirii, prin carea se radica pecatulu, cea de a dóu'a, (adeverulu) cá urmare a luminei, prin carea se radica intunereculu; — ambele ducul la vietia, la lumina.

Vs. 15—18. Cuventulu, devenitu omu (Vs. 14), marturisu de Ioanu botezat. (Vs. 13.) este obiectulu credintiei (Vs. 16), basate pre raportulu intre elu — Cuventulu incarnatu — si Moise (Vs. 17) cum si pre raportulu intre elu si Ddieu (Vs. 18.)

Vs. 13. Evangelistulu incopia Vs. 13. cu Vs. 6 seq. si Vs. 14 totu deodata. Elu ne aréta ca acél'a, carele s'a facutu omu (Vs. 14) este celu despre carele a marturisu Ioanu, cá

despre lumina (Vs. 7). De aci concretulu: *acést'a este*, cu indicarea: despre carele amu disu. Si acél'a, carele a fostu tramisu dela Ddieu (Vs. 6) intru marturia, este carele (Vs. 15.) marturisesce despre Christosu. Acestu viersu contine intarirea celoru din Vs. 6 despre Ioanu si misiunea lui, si a celoru din Vs. 1. despre eternitatea si puterea, autoritatea lui Iis.

Versiunea romanésca nu mi se pare chiaru bine nimerita; mai buna mi s'aru para urmatórea: *Acést'a este, despre carele amu disu, carele, venindu dupa mine s'a facutu mai mare decâtu mine, ca mai întâiu decâtu mine era*.

Acést'a este — la carele amu facutu eu alusiune vorbindu-Ve, pre acést'a l'amu intielesu eu, despre carele ve vorbescu si acum, si nu pre altulu; acést'a este, despre carele Ve-amu spusu *carele venindu* (*ἐρχόμενος*) = carele vine in pres., venindu acum) *dupa mine* (Mat. 3, 11) s'a facutu mai etc. — *dupa mine* (*ὀπίσω μου*) are intielesu atátu de tempú, câtu si de spatiu si tempu; de tempu: cáci Ioanu botezat. s'a nascutu inaintea de Christ. cu 6 luni (Luc'a 1, 26. 36); de spatiu si tempu: cáci Iis. a intratu cá invetiatoriu in lume in urm'a lui Ioanu, carele i-a pregatitu calea botezandu poporul si botezandu si pre Iis. (Mat. c. 3. Marcu 1, 1—15. Luc'a c. 3. (s'a facutu mai mare decâtu mine: „mai onoratu, mai maritu decâtu mine, (Christ); iera Euthym: m'a intrecutu, este mai pre susu decâtu mine cu ma-

ritia si grandeti'a". Aici precum vedemu si din interpretarea s. s. Parinti: nu este vorba de tempu, ci de rangul, de onoru: de aceea „mai inaintea de mine a fostu“ — versiunea din bibli'a nóstra fiindu fâra intielesu, amu suplinito prin: s'a facutu (*γενόμενος*) s'a nascutu, a devenitu) *mai mare decâtu mine*, avendu mare a se luá in intielesu spiritualu mai cu védia, mai cu autoritate. Intielesulu mai de aprópe, mai bine precisatu, aru fi acést'a: *Acést'a este, despre carele Ve-amu vorbitu, carele venindu dupa mine, s'aru para a fi mai micu decâtu mine, subordinatu mie, dara carele in fapta, a devenitu mai mare decâtu mine, superiorulu meu, din acea cauza, ca: mai întâiu decâtu mine era*, inaintea de nascerea mea, elu era déjà cá Ddieu la Ddieu (1, 1 seq. 8, 58 vedi si 1, 32. 3, 28—36 cu referintia la profeti'a lui Malch. 3, 1. Dan. 7, 13 seq. Isai'a 6, 1 seq. s. a.) — Va se dica: In chiamarea sea este mai întâiu, mai mare, mai cu autoritate*) decâtu mine, fiindu ca si in persóna este mai întâiu si totu odata mai mare decâtu mine, fiindu fâra de inceptu, esistandu elu inca inaintea de nascerea mea si nascerea lui dupa trupulu, cá Ddieu eternu, si acum devenitu in trupulu; fiu alu lui Ddieu. (Va urmá.)

*) La Luc'a 3, 16. se dice „mai tare de câtu mine“, carea deslusiesce acestu intielesu.

și sprijinul majorității camerilor
voiu stă! a loculu meu si 'mi voiu
face datori'a până la celu din urma
momentu (aplause).

Cincu-mare, in 27 Iunie 1875.

(† *Parastasi*). Amesurata cercu-
lariului Escelentiei Sele Parintelui Ar-
chieppu și Metropolitu din 6 Iunie a.
c. Nr. 1741 pres. s'a serbatu astadi la
aniversarea repausării fericitului Ar-
chipastoriu A n d r e i u, in sănt'a noastră
biserica cu tota solemnitatea parastasu
pentru odihna sufletului fericitului și
marelui Andreu, depunendu evlaviosii
nostri crestini sub curgere de lacrimi
debitulu și cuvințiosulu tributu de
pietate câtra umbrele și memori'a ace-
stui inaltu barbatu.

Poporul nostru binecredinciosu
de-si obositu de grelele lucruri de
câmpu, ce domnescu de presente, s'au
infatisiatu in numeru foarte insemnatu
la sănt'a biserica, spre a-si potè dá
cu acesta ocaziune viu'a expresiune
a sentimentelor se de durere pen-
tru marea și afundu sentit'a perdere
a bisericei și poporului nostru.

Ambele campane sunau in con-
tinuu vocea dureroasa anunciendu in
departare deosebit'a insemnatate a dilei
de astadi.

La finea parastasului asesorulu or-
fanalu d. M. Branisceu tienu in termini
alesi o cuventare bine intogmita, in
care pre lângă prinderea până acum
cunoscuta biografii, desfasiura in li-
nii principale faptele memorabili
ale fericitului Archipastoriu atâtu cu
privire la biserica noastră și natiunea
româna, și depinse o icona sinoptica
despre obosintele și nesuițiile pre-
cum și despre rezultatele castigate
pre grelele și spinosele cariere ale
vietiei defunctului, care prin staruin-
țiile se neadormite a scosu sănt'a
biserica din impilările seculari și ni-a
pusu base firme de prosperare prin
regularea administratiunii bisericesci
conf. asiediemintelor canonice din ve-
chine și prin instruirea archidiecesei
noștre cu toate condițiunile de pro-
sperare.

Istori'a bisericeii și scôlei noastre
din Trani'a și Ungari'a cu deplina
multiamita va însemna voia lui cea
mare și faptele-i gloriose. — Trebuie
sa admirăm noi lucrările acestui raru
barbatu, cându ne vom aduce aminte
de impregiurările, între cari densulu
cu venirea pre scaunulu episcopescu
la anul 1846, au aflatu dieces'a sea
și punendu-o această stare in paralela
cu starea actuala, in care densulu ne
lasă oper'a sea, archidieceși și metropoli-
a româna, trebuie sa punem noi
fiii sufletesci ai lui cunun'a veneratiu-
nei și gloriei, pre mormentulu unui
atare barbatu, care bine au priceputu
spiritulu tempului seu și spiritulu tem-
pului pre densulu. — Pre lângă toate
vicisitudinile tempurilor unui scopu
principale au ramas nestramutaveru
fidelu, pre care scopu și l'au presem-
natu cându au propasitu in dieces'a
Ardélului, adeca radicaarea esterna și
intarirea interna a poporului seu și
bisericeii sele — cu cele mai bune
succese. —

Multu tempu au fostu și esclusi-
vulu conducatoriul spiritualu și alu na-
tiunei sele și are de a înregistră in
acesta conducere atari rezultate poli-
tice, încatu arare ori se potu aștepta
dela unu muritoriu.

A enumeră toate gloriosele fapte
ale acestui barbatu este noue cu ne-
potintia.

In finea acestei cuventări cresti-
ni nostrii cu ochii scaldati in lacrimi
erupsera cu totii exprimandu cuvintele:
„Fia-i tierân'a usiôra și memori'a
eterna!“

Br.

Varietăți.

* * * *Prandiu*. Escel. Sea Présân-
titulu P. Archieppu și Metropolitu
Mironu *Romanulu* a datu Duminca
in onorea Escel. Sele dlui Episcopu
romano-catolicu Mich. *Fogarassy* unu
prandiu splendidu, la care a luat
parte generalitatea din locu și siefi
autorităților bisericesci și civile din
locu, fără deosebire de confesiune și
natiunalitate. — Sér'a a plecatu d-lu
Episcopu la resiedint'a Sea.

* * * (*Necrologu.*) Zelosulu invetiatoriu
dela scôla norm. cap. gr. or. din Borgo-
Prundu Teofilu Morariu, in numele seu, alu
sôreii sele veduve Luis'a But'a, alu cumna-
tului seu Vilibaldi But'a, studinte de a VIII
clasa gimn., apoi a cumnatelor sele Min'a
Timariu, Maria Fraitag și Iosefin'a But'a și
a tuturor consangeniilor sei, — cu anim'a
plina de dorere face cunoscutu că multu
amat'a sea socia Matild'a Morariu, nascuta
But'a, in urma unui mœrbu de tuberculoasa,
in anul vietiei sele alu 22 și alu fericitei ca-
sătorii alu II-lea, in 29 Iunie st. n. a. c.
si-a datu sufletulu in mâinile creatorului.
Fia-i tierin'a usiôra!

* * * *O banda de lotri* de 12 individi
de tempu de o luna cutriera muntii nordu-
estici ai Tranniei facendu mari depradări și
despoliári. In 4 Iunie st. n. a. c. plecă unu
capitanu de gendarmi lângă elu cu 50 in-
dividi gendarmi și o compania aparatori de
patria la escursiune intru ai aduce prinsu
sêu morti. Ministeriulu reg. ung. a pusu
pentru capulu conducatoriloru de lotrii o
remuneratiune de 500 fl. v. a.

* * * *Congresulu telegraficu din St.-Pe-
tersburg.* — O telegrama anuntia ca con-
gresulu internaționalu telegraficu din St.
Petersburg a conchisu in favoarea cifrei de
20 cuvinte câ depesia normala. Preste acé-
sta cifra, prisosulu cuvintelor se va nu-
merá din 5 in 5 in locu de 10 după cum
se practica actualmente, și o depesia de 25
cuvinte nu va platí de câtu 5/6 din pretiulu
ce va costá o telegrama de 30 cuvinte.

* * * *O catastrofa îngrozitoare*. Dia-
rele americane dau detalie asupr'a
unui evenimentu dramaticu ce a avutu
locu in biserica Holyoke.

Servitiulu religiosu erá pre sfer-
site cându dela o lumanare se aprin-
sera draperiele ce înconjurau statua
virginei dela drept'a altariului. Publi-
culu se compunea din aproape 600
persone.

Panic'a începù indata in adunare
care se precipita spre usi, foarte strimte
naturalminte spre a permite multimei
sa iasa. Flacarele cuprinsera imediatu
edificiulu de lemnu; ajutoarele nu in-
tardiara de a veni. In câte-va momente
se demolí foculu, apoi se dedura josu
pareții spre a se gasi cadavrele vic-
timeloru acelei oribile catastrofe.

Doué mii de persone încungiurau
biserica scotiendu tipete și asteptandu
cu nelinisce noutăți despre rudele ce
asistatu la serviciulu religiosu. Cor-
purile erau desfigurade și negre și erá
greu de a li se stabili identitatea.

Unele victime, cautandu a fugi,
cadiura de alungulu treptelor scarei
de lemnu; altele dupa mari silintie,
isbutira a scapá. O persóna aparù la
o ferestra încungiurata de flacari și
cadiu carbonisata câte-va minute dupa
acea; corpulu unei femei fu gasitu
standu pre scaunulu ce ocupá in tem-
pulu oficiulu. Câte-va victime in fine
n'aveau decâtu trunchiulu.

Numerulu mortiloru se radica
aprope la 100 fără a numerá mai
multe sute raniti.

* * * *Vulcanii.* — Fenomenele estra-
ordinarie ce se produc in Island'a prin
eruptiunea vulcanului Hecl'a din Island'a
facu interesante urmatorele detalie despre
vulcani:

Scie cine-va numerulu esactu a vul-
caniloru seu cuptórieloru vulcanice cunoscute
pre suprafati'a globului? Se va crede defi-
cilu ca acestu numeru e de 200. Acést'a e
o cifra cu totul exacta, resultându din

raporturile facute de escursionisti și cala-
torii ce au facutu cunoscintia precisa a glo-
bului, caletorii savanti din tôte natiunile,
mai cu sêma anglesi, francesi și rusi. Nu
e cestiunea ací de câtu de vulcanii aprinsi;
câci deca s'aru adauge craterele stinse, s'aru
ajunge la o cifra foarte mare. In adevèru
suprafati'a pamentului presinta într'o mul-
time de locuri vestigié și probe de vulcani
stinsi. In Franci'a, de esemplu, suntu multi
de felulu acest'a. In Itali'a o foarte mare
parte a solului e formata din resturi de
materii vulcanice. Totu asemenea si in mai
multe alte tieri.

Vulcanii principali din Europ'a, Ve-
suviulu, Etn'a, Hecl'a chiaru ce respandesc
actualmente teroarea in Island'a, suntu vulcani
puternici; dara trebuie sa mergemu in Ame-
ric'a meridionala spre a gasi pre cei mai
considerabili și mai teribili. Astfeliu in Peru
vomu citá:

Antisan'a, a cârui inaltime este de 5
mii metre, Arequipa, Cotopaxi, celu mai
ingroditoriu din toti, care are o inaltime
de mai multu de 6 mii metre deasupr'a ni-
velului marii. Jarateculu ce domina acestu
vulcanu, perpetuu aprinsu, sêmena sér'a cu
unu faru, a cârui stralucire este cu atâtu
mai viua cu câtu brâulu albu de ghiétia a
muntelui reflectá constantu flacar'a. Acestu
crateru atinge aproape inaltimea ce aru avè
muntele Vesuviu deca s'aru presupune in
focu pre muntele Blancu!... La 1738 flacar'a
acestei resufatori gingatice se radica la
100 metre de deasupr'a verfului celui mai
inaltu, și la 1742, epoca la care academicii
francesi mesurau unu gradu a meridianului,
ei fura martori ai unei eruptiuni ce se ra-
dicá la 500 metre celu putienu deasupr'a
lui Cotopaxi.

Asta-data ometulu ce acoperea mun-
tele se topi in genere și formá unu torentu
ingroditoriu care urmá dârmaturele acestui
munte și inundá câmpi'a la mai multe lege
imprejuru. Foculu și ap'a pustira atunci
acea regiune. Eruptiunile lui Cotopaxi, foarte
dese, suntu destulu de ordinaru insotite de
accidente cele mai infricosiate. Savantulu
Alessandru de Humboldt afirma ca la 1803,
aflându-se la Gyaquil, orasiu din republic'a
Ecuadorului, departatu de 52 leghe de mun-
tele Cotopaxi, a auditu mugirile intrunite a
eruptiunii și a inundatiunii

In Chili suntu 13 vulcani. Aceste cup-
tore nmerose, dela acelu de Coquimbo până
la celu de St. Clementu, paru a nu formá
de câtu o singura galeria vulcanica pre o
intindere de 16 grade. Si inchipuesce cine-
va ce aru putea fi o eruptiune la care aru
luá parte aceste 13 cratere infricosiate var-
sându și mugindu tôte de odata?

Mexiculu are unu mare numeru de
vulcani. Dintre ei se observá diece foarte
considerabili.

Sa mai citámu inca in insulele Sand-
wich, in insul'a Hauan, unu vulcanu remar-
cabilu numitu Karau'a devenitu celebru
prin descrierea ce a datu despre elu lord
Byron, nepotulu celebrului poetu, care in
Iunie 1825 comandá corvet'a anglesa Blond'a
ce ducea la Hauan resturile regelui Riho-
Riho și a femeii sele, morti amendoi la
Londr'a.

Ad Nr. 990—219 scol.

Concursu.

Pentru doué stipendie anuali, de câte
400 de fl. unulu pentru acei juni români
de religiunea gr. or. din dieces'a Aradului,
cari voru sa se pregátésca de profesori la
institutul teologicu-pedagogicu din Aradu.
Si anume:

I. Pentru stipendiulu pedagogicu, re-
curentii au se produca 1) estrasulu de bo-
tezu, 2) testimoniulu de maturitate, și 3)
se scie limb'a nemtészca și ungrészca.

II. Pentru stipendiulu teologicu, recu-
rentii au se produca 1) estrasulu de botezu
2) testimoniulu de maturitate, 3) testimoniulu
cum ca au absolvatu teologi'a.

Recurintii sa adreseze recursele lor
la Consistoriulu subscrisu până in 15 Au-
gustu st. v. a. c., iera in 21 Augustu st. v.

diminéti'a la 9 ore sa se presinte in per-
sóna la acestu Consistoriu.

Datu din Consistoriulu românu gr. or.
alu Aradului, siedinti'a senatului de scôla,
7 Iunie st. v. 1875.

(2—3) Ioanu Metianu,
episcopulu Aradului.

Nr. 10—1875.

Concursu.

La scôla capitala norm. gr. or. din
Saliste se escrie concursu pentru postulu
de o invetiatorésa la fetitie.

Condițiunile suntu urmatóriele:

1. Invetiatorés'a sa fia dibacé in tôte
lucrurile de mâna femeesci, și anumitu și
in desteritatea de croitu.

2. Sa cunoasca gradinaritul de legumi.

3. Sa scie vorbí, ceti și scrie perfectu
românesce.

Emolumentele impreunate cu acestu
postu suntu:

a) salariu anuale de 300 fl. v. in bani
gat'a, sêu b) salariu anuale de 250 fl. v. a.
in bani gat'a cuartiru liberu naturale si 3
stengini de lemne.

Concurentele, cari voru dovedi ca sciu
si vre-un'a din celelalte doué limbi ale pa-
triei se voru preferi. —

Terminulu de concursu se statoresco
la 18 Augustu 1875 c. n.

Concurentele 'si voru indreptá petitiu-
nile lor de concursu la comitetulu paro-
chialu gr. or. in Saliste.

Saliste in 15 Iunie 1875.

Comitetulu parochiale gr. or.

in intielegere cu parintele
protop. tractuale.

(2—3)

Depuneri de capitale spre fructificare.

Se primesc la Institutulu sub-
semnatu.

a) pre lângă anuciarea radicaarea
in sensulu statutelor cu 6% interese

b) sub conditiune de a se anuciá
institului radicaarea depunerei la **trei**
luni înainte cu 6½% interese

c) sub conditiune de a se anuciá
institului radicaarea depunerei la **sié-
se** luni inainte, cu 7% interese.

Cu privire la condițiunile b) și c)
deponentulu are a se dechiará in diu'a
depunerei, câci altcum inlocarea se va
privi cá urmata sub conditiunea a).

Interesele inceptu cu diu'a, care
urméza dupa diu'a depunerei, și in-
cétu cu diu'a premergatória dilei, in
care se radica depunerea cu acelu
adausu in se, ca numai dela acele ca-
pitale se dau interese cari stau de-
puse la institutu celu putienu 15 dile.

Depunerile tramise prin posta
pre lângă comunicarea adresei depo-
nentului se resolvu totu-déun'a in diu'a
primirei. Asemene se potu efectuí prin
posta anuciári și radicaári de capitale.
Sabiulu, 17 Iunie 1875.

„Albin'a“

Institutu de creditu și de eco-
nomii in Sabiulu.

(2—4)

Se da in arenda.

Mosi'a *Cucalechi vechi e Reda Barbului*
numita și „*Suditi*“ din judetiulu Buzeului,
o óra departe dela gar'a Buzeului, consta-
tatória cam din 3300 pogóne de aratura,
500 pogóne sterpituri de padure și fenatie,
care au a se preface in locu de aratu, si
200 pogóne padure comasata.

Arendarea pe 9 ani a acestei mosii, adeca
dela 23 Aprile 1876 până la 23 Aprile 1885 se
face prin licitatie, care se va tiené in 20
Iulie 1875 st. v. deodata si la Brasiovu in
cas'a comitetului parochialu dela sf. Nicolae
si la Buzeu in casele dlui Irimie Petricu.
Condițiunile de arendare se afla in Brasiovu
la dlul epitropu I. A. Navrea, in Buzeu la
dlu Irimie Petricu, in Bucuresci in hotelulu
„Transilvani'a“ proprietate a dlui Ioane
Boamben, in Ploesci la dlul Ioanu Pope'a
brasiovénu, in Bra'l'a la dlul Dimitrie Fulga.
Brasiovu 820 Iunie 1875.

Comitetulu parochialu alu bise-
ricei rom. ort. dela sf. Ni-
colae din suburb. Scheii.

2—3